

Posztumusz kritika

Napok óta lapozgatom a könyvét. Kritikaírára késültem. A kényelmes, ráerő ünnepi böngészés közben döbentett meg a hír: *Suki Béla* nincs többé, 51 éves korában hirtelen elvitte a halál.

Néhány nappal ezelőtt boldogan mutatta új könyvét, barátainak, tanítványainak. Es mi büszkének voltunk, hogy a Hegelről Magyarországon először megjelent átfogó monográfiának ő a szerzője. A Magvető Kiadó a *Gyorsuló idő* sorozatban Hegel filozófiai rendszerének alapkérdései címmel jelentette meg a nagy német gondolkodóról az első összefoglaló tanulmányt. Idáig adós volt ezzel a munkával a hazai marxista filozófiatudomány. Bár cikkek, résztanulmányokból nem volt hiány, sok írás ismerette Hegel tanait, köztük egy nemzetközileg is jegyzett munka *Lukács György: A fiatal Hegel* című könyve. A készülő kritikában azt föl-tétlen le akartam írni, hogy erre az átfogó tanulmányra vállalkozás a szerző érdemeinek elismerése. Hozzá-téve azt, Suki az egész hegel rendszert úgy elemzi, hogy a könyv érdekfeszítő,

izgalmas és kellemes olvasmány középkorai diákoknak, egyetemi hallgatóknak, professzoroknak egyaránt.

Tollam nehezen szántja a papírt, gondolataimat nem tudom fegyelmezni. Ahogy töltöm-foldom a mondatokat, érzem, a recenzió nem sikerül. Nem sikerül, mert nem tudom már neki személyesen elmondani, hogy egzisztencializmus nagy alakjáról, *Kierkegaardról*, *Heideggerrel* írt könyve után a mostani is elismerés méltó mű, és valószínűleg nemcsak a szakma, hanem az olvasókörzés figyelmét is kiérdemli.

Mindig törődött azzal, hogy ne csak kevesekhez, a tudomány beavatottjaihoz szóljon. Nemcsak tudós, hanem tanár is volt. A Ságvári Gimnázium tanáraként arra is nevelte a fiatalokat; bármennyire fontos a kultúra, leginkább arra való, hogy vele vidám útításként tartalmasabb, nagyszerűbb legyen az élet. Tanítványai arra is emlékezhetnek, hogy egy ember életéből sok minden hiányozhat, de létünk nem lehet teljes tisztesség nélkül. A tisztességet egész életével példázta.

H. M.

Petőfire emlékeztek

Szilveszter estéjén, a hagyományokhoz híven, az idén is megemlékeztek *Petőfi Sándor* születésének évfordulójáról a költő Bács-Kiskun megyei emlékhelyein. Kiskőrösön, ahol 159 évvel ezelőtt született, a fiatalok megkoszorúzták a főtéren álló szobrát. Dunavescsén, az egykori Petrovics-mészárszékben, amely ma múzeum, Szalkszentmártonban, ahol 112 versét írta, Szabadszálláson, ahol képviselőként lépett fel, szintén a költőre emlékeztek e jeles napon. A Petőfi-emlékházban, hagyományhűen, szilveszter éjszakáján mindvégig lobogtak a költő emlékére gyűjtött gyertyák.

Ősbemutató

Gershwin Vadnók című revüjének magyarországi ősbemutatójára került sor pénteken Miskolcon, a Nemzeti Színházban. A társulat Guy Bolton és Jack McGowan szövegkönyve alapján vitte színre a darabot. A szövegkönyvet a miskolci előadás számára Feldmár Terézia, a verseket Eörsi István fordította.

Vidám óévbúcsúztató

Hofi nélkül

Ez az óévbúcsúztató valójában egy lakodalom. Rettenetesen készülnek rá, különböző hagyományos rituálék szükségeltetnek, tradicionális eszközök nélkülözhetetlenek, régi megszokott cselekvésformák ajánlottak. Mindenki köteles örülni és jól érezni magát; aki nem így tesz, az legalábbis külön, éjjel kettő után áruló gazember, sőtében bujkáló, színvonal alatti ellenforradalmár. A pezsgő éjszaka a szertartás legfőbb rekvizituma, új nap házak ablakából alácikázó égő csillagszórók sorozata. A lakodalmat nászéjszaka, utóbb pedig többnyire kisebb-nagyobb csömör követi, a szilvesztert törvényszerű szilvorrallal a macskajaj és a takarítás. Itt is, ott is eminnni, mulatni emberi, hazafias, kollegiális, baráti, elvtársi, haveri stb. kötelesség. A ritusoknak pedig sorsuk van, akár a könyveknek vagy az idő ama mélyes mély kútjába aláhulló éveknek.

paródiájába építve. Itt még úgy látszott, meglepetés készül: ha este 7 óra előtt már ilyen színparkozó dolgok villognak, mi lesz itt tízezer után? Volt valaha egy, az ideai szilveszteri elcsépeltségekkel vetekedő szabványvelem így év végén: minden fordítva van. Az 1981-es évet búcsúztató monstre program készítői feltehetően ebben voltak hagyományörzők: amint telt-múlt az idő, győz, nyűrő recliprok ívben úgy zuhant lefelé a színvonal minőségig görbéje. Mire a Szuperbola csillogó parádiájától a *Mindent vállalunk* című — sajna önkéntes — kabarétársulás ritka szellemetlen lapályáig jutottunk. A színt már körülbelül elérte azt a pontot, hogy lejjebb már... csak ha a vakondok is érdeklődik. (Egyébként szerintem még ő sem.) *Antal Imre* a *Szeszes évszakok*, *Szeszes éjszaka* című különkiadásában ugyan még vissza-visszarángatta a menthetetlenül süllyedő tévés bár-

kát, de hasztalan. Hakni ellen nincs orvosság. Szilveszterkor pláne. Miközben *Medveczky Ilona* (úgy is mint a Művésznő, aki megmutatta) ropta, elképzeltem, hogy szerte az országban a józan-ságukat rohamosan vesztő, de humorigényelnek még úgy-ahogy birtokában lévő százezrek zordonan bámulnak poharaikba: nem Godóra, hanem — Hofira várva. Am ő sem jött, akár csak Godót. Szerintem minden utóbbi túlkapása ellenére ő még tisztában van a rituálék természetrajzával. Lehet, hogy lakodalomban volt, ahol a televíziókészüléknek csak a fedelét használták este tíz után, üvegek és poharak tárolására. A lagziban pedig legalább a menaszszonyt vagy egy-két helyre rokonhölgyet — nézni lehet.

Domonkos László

Mindenki a fedélzeten

Ki emlékszik a tavalyi, tavalyelőtti vagy még régebbi tévészilveszterekre? Hol van már a tavalyi hó, s hol a tűnt idők asszonyai? Hol van a függönybe csimpaszkodva heherésző *Kellér* és a kis *Kabos*, *Hacsek* és *Sajó*, hol vannak a *Vidám Fiúk*? Hol van — immár — *Hofi Géza*? A televíziós szilveszterekről az össznépi év végi forgatókönyv szerint kötelesek vagyunk beszélni — és írni. Nem könnyű bebizonyítanom, hogy nem a másnaposság vagy a megszokottság mondatja velem: ez olykor igen nehéz kenyer. Mert például az ideai szilveszteri műsorral összességében el lehetne mondani, hogy ilyen is volt, olyan is volt, volt jobb és volt rosszabb, egyrészt így, másrészt úgy, ám az ember a sok szertartásosság közepette botor módon szeretne kissé egyértelmű lenni. Feketen-fehéren közölni: kitűnő vagy csapnivaló, jó vagy rossz. Végére is a szilveszteri nagy hercehurca van oly ritka alkalom, hogy elvárható (lenne): legyen végre a műsor „tisztá sor”, pro vagy kontra. Hiszen a lakodalom is vagy jó, vagy rossz. Hát lássuk.

Újév napján irigyelt emberré váltam; társaim előző este ugyanis a népszokásnak engedelmessé tétet néztek, míg én a rádiót hallgattam. Persze, mindig a központi kérdése; míg nekem olyannyira megfájdultak a nevetőizmaim, a hasamról nem is beszélve, addig ők — így mondták, elhiszem nekik — bágyadtan unatkoztak.

Am ne hasonlítgassunk. Elég, ha tényként szögezzük le, hogy a tévé és a rádió versenyfutásában, különösen ami az információs műsorok és a kabarét illeti, az utóbbi győz évek óta. Valószínűleg *Marton Frigyes* csapata többet edz... A rádiókabaré a cég talán leghallgatottabb műsora. Mások. Az emberek pedig azokat a műsorokat hallgatják sokan, amelyeket érdekelnek.

Ezt érdemes volt, de még mennyire érdemes. Felleptek először a humor élő klasszikusai. *Tabi László* és *Kellér Dezső*. Fialtabbak voltak, mint valaha; csillog-

tak-villogtak a maguk hal-kan szellemes módján. Bekodta továbbá a rádióörökzöld kabarészámait is; *Timár György* triplacsavaros nevető lexikonját, s a két örökifjú sajtóvadász poénjait is. Utóbbi azért arat mindig sikert, mert ilyen blökklet egy ember soha sem tudna kitalálni. *Boncz Géza* és *Lehr Ferenc* látogatása a popénekesek majdani szociális otthonában, a rendező és *Szilágyi György* beszélgetése; mikrofonvégre került *Szepesi György* is, sokáig emlékezetes marad. Am az igazi szenzáció *Kern András* és *Szilágyi János* koprodukciója, ilyen jó paródiát ritkán hallani.

Lehetséges persze, hogy lesz ember, akinek mindez kevés; lehetséges, hogy aki fogfájásgyötörtötten hallgatja Benedeket és társait, legyint csupán. Pedig — meggyőződésem — nincs igazuk, ennek a műfajnak ez a műsor egy kiváló darabja, emlékezetesen jó darabja.

Soha rosszabbat!

P. F.

Tanyai népfrothbizottságok

A közelmúltban tárgyalta a Hazafias Népfroth Csongrád megyei elnöksége a tanyai népfrothbizottságok munkáját, melyről többek közt megállapította, hogy az elmúlt években tapasztalható szemben öröndetésen javult. Az üléseiken egyre inkább azokkal a témákkal foglalkoznak, amelyek az adott környék lakosságának alapellátásával, életkörülményeivel függ össze, mint például a kereskedelem, egészségügy, vagy az idős emberek szociális helyzete.

Új vonása a tanyai bizottságok munkájának, hogy rendszeres tájékoztatást adnak a városi, községi párt- és tanácsi testületek döntéseiről, ugyanakkor a lakosság kérdéseit, kéréseit tolmácsolják a városi, községi

népfroth- és tanácsi szervekhez.

A megyében működő 21 tanyai bizottság szervezőmunkájának is része van abban, hogy több helyütt megoldották a tanyai állattartók számára a takarmányellátást, megszűntették a tej felvásárlása körüli gondokat, gázseretelepet létesítettek, útkarbantartásra, csatornázásra mozgósították embereket. Mórahalmon például óvoda- és iktatóterületekben. Szikáncson orvosi rendelő kialakításában, Opusztaszeren pedig iskolaépítésben működtek közre a társadalmi munkások.

A tanyán élő emberek politikai ismereteinek, szakmai és általános tájékozottságának elősegítésére népfroth fórumokat, szakmai ismeretterjesztő esteket szerveztek, így például Asott-

halmon, Sándorfalván, Szatymazon, Szikáncson, Kútvolgyön, Csongrádon a helyi mezőgazdasági nagyüzemekkel rendeztek közös TIT-előadásokat, Sósáhalmon, Szikáncson pedig a városi könyvtárral együttműködve irodalmi „téli esték” sorozattal szereztek kellemes perceket az odalátogató tanyaiaknak.

A nők és az idős emberek gondjainak megoldása is szerepelt a feladatok közt az elmúlt évben, és ennek érdekében egészségügyi előadásokat tartottak, a szocialista brigádok és a mezőgazdasági üzemek nőbizottságainak bevonásával elváltak egvedülálló idős emberek gondozását, ház körüli karbantartást, munkájuk elvégzését, mint például Ruzsán, Opusztaszeren és Zsombón is.

Nemzetiségi klubok

Nemzetiségi klubhálózatot hoznak létre januárban Kőszegen és környékén.

A párt és a kormány nemzetiségi politikájának megvalósítása kiemelt feladat Vas megyében is, ahol az országban elsőként hozták létre a megyei tanács nemzetiségi bizottságát. A helyes politika végrehajtását szolgálják a nemzetiségi klubok is. A klubok élére az adott nyelvben járatos főhivatású népművelő vagy pedagógus kerül, akinek vezetésével a kulturális nemzetiségi hagyományok, a nyelv ápolása, a néprajzi emlékek gyűjtése az eddiginél is szervezettebbé válik.

Cooptourist-kedvezmények

A Cooptourist a bel- és külföldi társasutazásokat csoportosan — legalább öt résztvevő — igénybe vevő tagszövetkezeti részére kedvezményt biztosít: a társasutazás költőpénz nélküli díjából egységesen 10 százalék engedményt ad.

A szövetkezeti nyugdíjasok kedvezménye: a volt szövetkezeti dolgozó — nyug-

Mint minden, később lehangoló dolog, ez sem kezdődött rosszul. Még délután a szegedi stúdió műsorát, *Polner Zoltán* eddigi inkább csak itthoni berkekben ismert néprajzi felfedezéséről, a *Teknyőkaparóról* készített filmjét láthattuk. Egy táltos-szerű paraszti mítoszfiguráról vallottak a Szeged környéki öregek, olykor ihletett szépséggel, egy jól megszerkesztett programban, Utána a *Szuperbola* legalább ennyire hagyományörző volt: rendkívül szellemes, ötletgazdag, igazán „Árkusos”, az Onedin-örület pompás „ciki-zésétől” Stirlitzig, s mindezt a *Hajdú János-féle* A Hét

Hajnalig állt a bál

Országszerte megteltek a szállodák, éttermek és a művelődési házak; a városokban, falvakban hangulatos mulatságokon, vidám összejöveteleken búcsúztatták az évet és köszönthették az újévet, hajnalig állt a bál.

Telt ház volt a fővárosi szállodákban, és már napokkal előbb lefoglalták az éttermek, mulatók helyeit is. A Hilton Szállóban mintegy ezer vendég szórakozott az éjszaka. A szálloda megtelt, két francia, egy olasz, továbbá egy-egy görög és holland csoport vendégeskedett a Várban, a szálloda éttermeiben az Operettszínház művészei adtak műsort. Kített magáért a konyha: éjjelkor egybesütött malacsültet szolgáltak fel. A Hotel Duna Intercontinental is valóságos ostrom alá került, hasztalan igrkeztek a jegynélküliek bejutni a szálloda éttermeibe, nem volt ott már egy üres szék sem. Az Interbálteremben amolyan hangulatos piacot rendeztek be, itt a vendégek kedvükre válogathattak a finomságokban; ki-ki kedvére kóstolhatta meg a rozmaringos bárnycombot, a gyümölcsös rákkoktelt, a konyakos homárhúst. Aki az egyszerűbb-höz ragaszkodott, „megmaradt” a ropogós malacsült-nél pezsgős káposztával. A Thermal Szállóban, a Mar-

gitszigeten a vendégek szintén csak hajnalban tértek nyugovóra. Ebben a szállodában volt nyitva egész éjjel, illetve pénteken is a fővárosban egyedül úszoda, amelyre azonban mindvégig ki volt téve a „megtelt” tábla, a szálló vendégei lelték kedvüket a gyógyvizben. Az első szilveszter remekül sikerült a Fórum Szállóban. Erre az éjszakára 307 szobát foglaltak le, és szülőföldjüket a gyógyvizben. Az első szilveszter remekül sikerült a Fórum Szállóban. Erre az éjszakára 307 szobát foglaltak le, és szülőföldjüket a gyógyvizben. Az első szilveszter remekül sikerült a Fórum Szállóban. Erre az éjszakára 307 szobát foglaltak le, és szülőföldjüket a gyógyvizben.

Nemkülönben, vidéken is jól szórakoztak a szilveszterezők. Kaposvárott, a Dorottya Szálló éttermeiben svédasztal várta a vendégeket, hidegtalakkal, rablőhús-sal és vagy nyolcféle cukrászterménnyel. Szilveszteri mulatságokat rendeztek a Balaton télen is nyitva tartó üdülőiben. A szekszárdi German Szálló budapesti, szegedi és az ország más részeiből érkezett vendégeket fogadott az NDK-ból, illetve Jugoszláviából átrándult vendégek mellett. A kisebb turistaszállók is megteltek.

Táplálékok a tenger mélyéről

Mesterséges tenyésztés

A növekvő élelmiszer-gondok arra kényszerítik az emberiséget, hogy a tenger mélyén keressen újabb élelem-tartalékokat, létrehozzon mesterséges hal-, rák- és kagylótenyésztéseket, és megteremtse a vizalatti növényzet termesztéséhez szükséges feltételeket. Ilyen célokra rendszerint a part menti vizalatti területek a leginkább hasznosíthatók, de sajnos ezeket az övezeteket vesztélyeztetni a legjobban a vízszennyeződések.

A bolgár Tudományos Akadémia biológiai központjának tudósai azon fáradoznak, hogy birtokukba vessék a tenger mélyét. Szozopol mellett tenger-ökológiai laboratóriumot hoztak létre.

A kísérlet vezetője, *Georgi Decsev* professzor, a következőket mondotta: „Fiziológiai, biokémiai és biofizikai szempontok szerint alakítottuk ki laboratóriumunkat. Nemcsak a tengeri élőlények fajtaösszeté-

lét és számát vizsgáljuk, hanem a bennük végbemenő biológiai folyamatokat is figyelembe vesszük. Ez a korszerű megközelítési módszer felkeltette a külföldi figyelmét is. A KGST vonatkozó új kutatási témájának koordinálásával laboratóriumunkat bízták meg. E témában már két éve végzünk nemzetközi tudományos kísérleteket. A kidolgozott módszereket, kifejlesztett műszereket nagyra értékelték svéd kollégáink is.”

A laboratórium munkája több irányú: vizsgálják a tengerfenék természetes termékenységét, figyelik, hogyan változik a tengeri környezet az élőlény tenyésztés hatására, tanulmányozzák a szennyezett tengervíz hatását a biológiai folyamatokra, és a mesterséges tenyésztésre vonatkozóan.

A szozopoli laboratórium-ban megkezdtek a parti vizek öntisztító-képességének vizsgálatát is. (BUDAPRESS — SOFFIAPRESS)